

Eksperyment w poezji XX i początku XXI wieku

Eksperyment jest kojarzony przede wszystkim z działalnością na polu nauk ścisłych oraz przyrodniczych. Jego stawką, jak zwykle powszechnie się uważać, jest odkrycie nowych zjawisk oraz nieznanych do tej pory zasad, które przesuwają granice wiedzy na temat świata oraz praw nim rządzących. Zadaniem, do którego zapraszamy Uczestniczki oraz Uczestników tegorocznych zawodów, jest refleksja nad kategorią eksperymentu w twórczości literackiej. Proponujemy namysł nad tym, dlaczego pisarki i pisarze decydują się na tego rodzaju rozwiązania, jakie założenia mogą im patronować oraz jakie rezultaty zamierzają na tej drodze osiągnąć. Proponujemy, aby szczególną uwagę zwrócić na literaturę XX oraz początku XXI stulecia, ponieważ to właśnie w tym czasie eksperyment stał się szczególnie istotną kategorią w literaturze oraz sztuce.

Proponowane zagadnienia problemowe:

- Czym są manifesty literackie? Odpowiedz na to pytanie, odnosząc się do wybranych wypowiedzi programowych na temat poezji. Zwróć uwagę na pojawiającą się w nich ideę związku literatury z przemianami cywilizacyjnymi, technologicznymi i społecznymi.
- Od wypowiedzi programowej do tekstu artystycznego, czyli eksperyment literacki w teorii oraz praktyce twórczej. Omów to zagadnienie na wybranych przykładach z poezji XX oraz początku XXI wieku.
- Dlaczego poetki oraz poeci eksperymentują? Omów ich artystyczne poszukiwania w oparciu o wybrane przykłady. Zwróć szczególną uwagę na kierunki, w których zmierzają ich próby oraz na przesłanki, jakie im patronują.
- Awangarda i eksperyment – jak oceniasz postulaty Wielkiej Awangardy oraz ich aktualność?
- Tradycja i nowatorstwo – w jaki sposób kategorie te wpływają na świadomość autorek oraz autorów poszukujących nowych form wyrazu?
- Inspiracje, powinowactwa, przenikania: poezja eksperymentalna a inne sztuki (malarstwo, muzyka, film). Omów te relacje odwołując się do wybranych utworów.
- Poezja w sieci oraz na ekranie: co odróżnia poezję cybernetyczną od eksperymentów twórców z XX wieku?

Proponowane lektury:

Antologia polskiego futuryzmu i Nowej Sztuki, wstęp i komentarz Z. Jarosiński, wybór i oprac. H. Zaworska, Wrocław 1978

M. Białoszewski, *Sprawdzone sobą*, Warszawa 2008
K. Bazarnik, Z. Fajfer, *(O)patrzenie*, Kraków 2002
Z. Fajfer, *Dwadzieścia jeden liter*, Kraków 2010
Określona epoka. Nowa Fala 1968–1993. Antologia poezji, wybrał, ułożył i skomentował T. Nyczek, Kraków 1994
T. Peiper, *Pisma wybrane*, oprac. S. Jaworski, Wrocław 1979
J. Przyboś, *Utwory poetyckie*, t. 1–2, Kraków 1984–1994
R. Queneau, *Sto tysięcy miliardów wierszy*, przeł. J. Gondowicz, Kraków 2008
Wybrane utwory z nurtu poezji cybernetycznej (np. Leszek Onak, Łukasz Podgórný, Roman Bromboszcz)
Dopuszcza się wybór innych lektur związanych z w/w zagadnieniami.

Opracowania:

[E. Balcerzan, *Literackość. Modele, gradacje, eksperymenty*, Toruń 2013](#)
S. Barańczak, *Nieufni i zadufani. Romantyzm i klasycyzm w nowej poezji lat sześćdziesiątych*, Wrocław 1971
K. Bazarnik, *Liberatura. Od Joyce'a do liberatury. Szkice o architekturze słowa*, Kraków 2002
P. Bogalecki, *Wiersze-partytury w poezji polskiej neoawangardy*, Kraków 2020
J. Donguy, *Poezja eksperymentalna. Epoka cyfrowa (1953–2007)*, przeł. M. Madej, Gdańsk 2014
[Z. Fajfer, *Liberatura czyli literatura totalna: teksty zebrane z lat 1999-2009*, Kraków 2010](#)
J. Kozaczewski, *Polska tradycja literacka w poetyce Nowej Fali*, Kraków 2004
[M. Lachman, *Aktualność i atrakcyjność myśli Tadeusza Peipera: nawiązania i \(ko\)inspiracje. „Teksty Drugie” 2024, nr 5*](#)
A. Lam, *Polska awangarda poetycka: programy i lat 1917–1923*, t.1–2, Kraków 1969
[M. Maryl, *Życie literackie w sieci: pisarze i odbiorcy wobec przemian technologicznych*, Warszawa 2015](#)
U. Pawlicka, *(Polska) poezja cybernetyczna. Konteksty i charakterystyka*, Kraków 2012
J. Sławiński, *Koncepcja języka poetyckiego Awangardy Krakowskiej*, Kraków 1998
[B. Śniecikowska, *„Nuż w uhu”? Koncepcje dźwięku w poezji polskiego futuryzmu*, Toruń 2017](#)
Teorie awangardy. Antologia tekstów, red. I. Boruszkowska, J. Kornhauser, M. Kmiecik, Kraków 2020
Tradycje eksperymentu, eksperyment jako doświadczenie, red. K. Hoffman, J. Kornhauser, B. Sienkiewicz, Kraków 2019

